



ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD

Hva er ansvar?

v/Einar Bratteng

«Ansvar for avfall» seminaret 2022



Hva er ansvar?

Einar spør en rettsfilosof; Hva er ansvar?

Rettsfilosof svarer;

Ansvar



Ansvar i alle former

- Moralsk ansvar
- Samfunnsansvar
- Foreldreansvar
- Personlig ansvar
- Miljøansvar
- Straffeansvar
- Erstatningsansvar
- Styreansvar
- Bilansvar
- Barns ansvar
- Historisk ansvar
- Konstitusjonelt ansvar
- Prosjekteringsansvar
- Sameieansvar
- Forurensningsansvar
- Arbeidsgiveransvar
- Klimaansvar
- Rapporteringsansvar
- Politisk ansvar
- Juridisk ansvar
- Vedlikeholdsansvar
- Forsikringsansvar
- Selskapsansvar
- Ytringsansvar
- Bærekraftsansvar
- Kontraktsansvar
- Daglig leders ansvar
- Ansvarsfri
- Etisk ansvar
- Sosialt ansvar

Ansvar i nære relasjoner

Ektefelle: Jeg sa jo at du hadde ansvaret for det!

- Ansvar kan oppstå «spontant»
- Ansvar kan etableres med ord
- Ansvar kan etablere ved at en av deltakerne i ekteskapet sier at den andre har det

Ektefelle: Jeg ga deg jo ansvaret for det!

- Ansvar kan delegeres («gis») fra en part til en annen
- Ansvarsoverføringen kjennetegnes ved at den er uformell
- Ansvarsoverføringens uformelle karakter gjør at det kan oppstå uklarheter ved rekkevidden av ansvaret.

Ektefelle: Sånn skjer når du ikke tar ansvar!

- Ansvar trenger ikke bare bli overført
- Ansvar er også noe en kan «ta»
- Ansvar krever altså også i noen tilfeller et aktivt valg (valgfrihet?)

Ektefelle: Tette avløp er et «manneansvar»!

- Ansvar er altså ikke bare noe som blir «overført» eller noe man kan «velge», men noe som tydeligvis (i gitte omstendigheter) også er en konsekvens av kjønn.

Linus i Svingen

Pappa: *Nå har du ansvaret Linus!*

Linus: *Pappa, hva betyr ansvar?*

Pappa: *Det betyr at uansett hva som går galt så er det din skyld!*

To komponenter

(1) Ansvaret kommer fra et sted?

- Fra ektefellen?
- Fra en følelse av rett og galt (moral)?
- Fra religion?
- Fra biologi?
- Fra loven?
- Ansvaret må altså (tilsynelatende) ha et grunnlag (ansvarsgrunnlag)

(2) Ansvaret er (alltid) tilknyttet en konsekvens?

- I nære relasjoner kan utløp for negative følelser oppleves som en konsekvens
- Egoisme og sosial fordømmelse som kilde til ansvar?
- Personlige konsekvenser i form av dårligere helse
- Rettslige konsekvenser i form av erstatning, straff eller mangelsbeføyer
- Et ansvarsgrunnlag vil ofte kunne først identifiseres når negative konsekvenser inntreffer.
 - Hva med negative konsekvenser som ikke bæres av den som utøver ansvaret (miljø)?
 - Men likevel; hvem har ansvaret for denne miljøskaden?

Ansvar i samfunnsstrukturen?

Et samfunn må struktureres basert på at hver enkelt borger er et selvstendig, tenkende og fritt individ, hvor hver enkelt borger kan utnytte sitt iboende potensiale til det beste for seg selv, sin familie og samfunnet forøvrig.

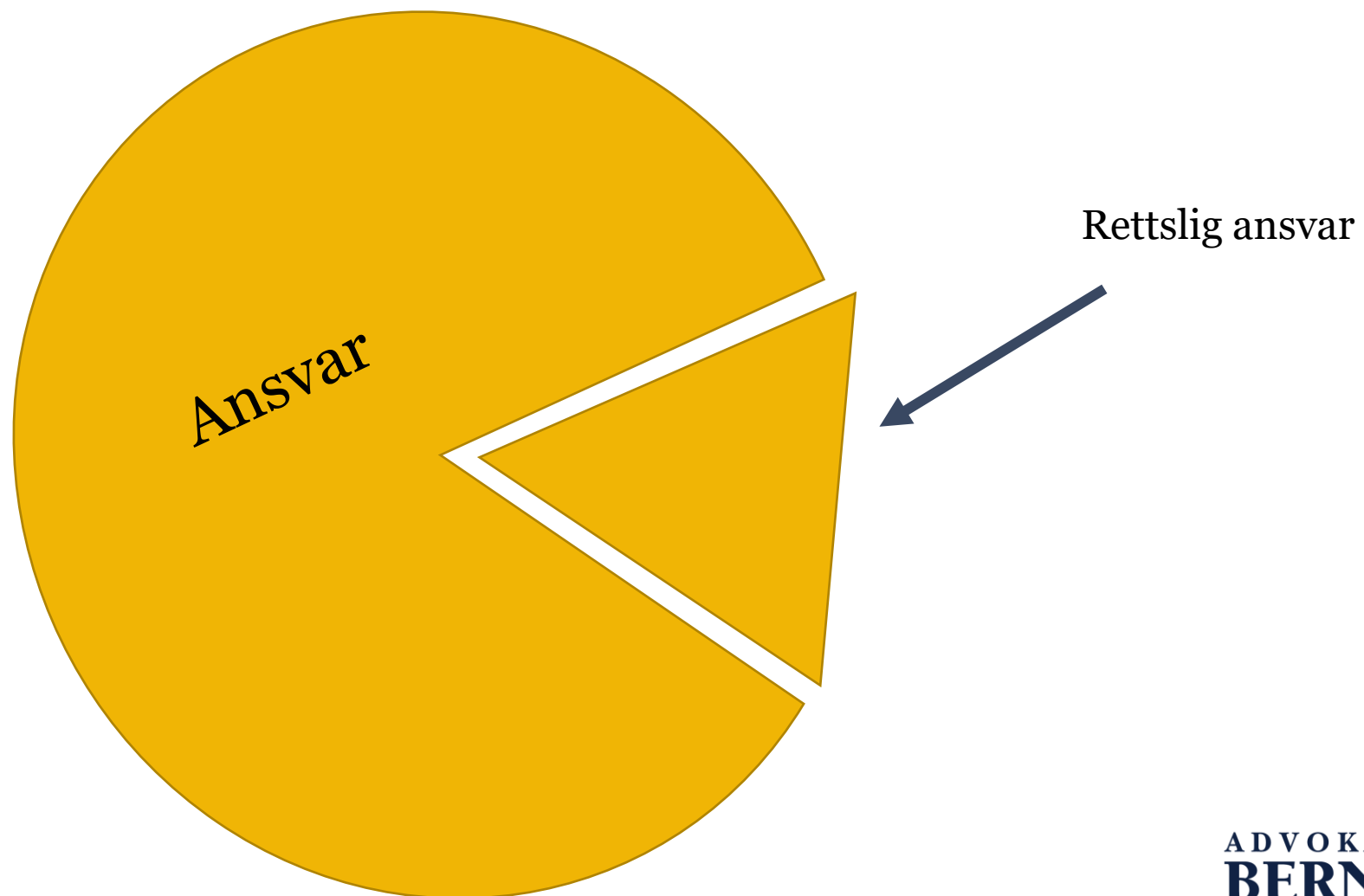
Statens viktigste oppgave er således å verne om enkeltindividets suverenitet ved å sikre enkeltindividets grunnleggende rett til å tenke og ytre seg fritt, ta frie valg og verne om enkeltindividers rett til eiendom.

Den enes rett er imidlertid den andres plikt; enkeltindividets suverenitet innebærer samtidig at hver enkelt borger i utgangspunktet må ta ansvar for sine egne handlinger og sin egen livssituasjon, og må utøve sine grunnleggende rettigheter med tillit og respekt for andre borgere.

Ansvar som omsorgsforpliktelse?

En opplevd eller pålagt forpliktelse (ektefelle, venner, samfunnet) til å utvise omsorg for seg selv, andre, dyr, objekter eller prosesser, og som ofte kjennetegnes ved negative konsekvenser dersom omsorg ikke utøves i samsvar med egne, andres eller samfunnets forventninger.

Rettslig ansvar



Hva er ansvar?

Einar spør en rettsfilosof; «Hva er ansvar?»

Rettsfilosof svarer; «Jeg vil si det er et tvetydig spørsmål»